

На основу члана 115. став 1. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске" број: 66/02, 29/03 и 86/03 и 111/04), члана 18. став 1. Статута Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 41/04), члана 37. став 1. тачка 4. Пословника о раду Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 96/04), члана 49. став 1. у вези са чланом 116. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05) и члана 72. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби ("Службени гласник Републике Српске" број 71/05), у првом тарифном поступку покренутом на иницијативу Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске, а по захтјеву за одобрење цијене на прагу електране предузећа "Хидроелектране на Врбасу" а.д. Мркоњић Град, Регулаторна комисија за електричну енергију Републике Српске на 28. редовној сједници одржаној 22.03.2006. године донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о утврђивању цијене електричне енергије на прагу електране

1. Предузећу "Хидроелектране на Врбасу" а.д. Мркоњић Град одобрава се потребан годишњи приход за 2006. годину, по основу обављања дјелатности производње електричне енергије, у износу од 10.417.312 КМ за билансирану производњу од 274.000.000 kWh и средњу годишњу расположиву снагу од 105.000 kW.
2. Утврђује се укупна просјечна цијена електричне енергије на прагу електране у износу од 0,0380 КМ/kWh, са сљедећом структуром:
 - јединична цијена капацитета у износу од 83,85 КМ/kW годишње и
 - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0059 КМ/kWh.
3. Утврђује се просјечна цијена електричне енергије на прагу електране ради утврђивања тарифних ставова за неквалификоване купаце у износу од 0,0286 КМ/kWh са сљедећом структуром:
 - јединична цијена капацитета у износу од 40,34 КМ/kW годишње и
 - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0059 КМ/kWh.
4. Цијене из тачке 2. и 3. диспозитива овог рјешења примјењују се за обрачун производне цијене електричне енергије ради снабдијевања неквалификованих купаца у Републици Српској почев од 01.04.2006 године.
5. Ово рјешење је коначно.

6. Диспозитив овог рјешења објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а рјешење са образложењем на огласној табли и веб страници Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске.

Образложење

Одредбом члана 23. алинеја 2. Закона о електричној енергији Републике Српске (у даљем тексту: Закон) повјерено је у надлежност Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске (у даљем тексту: РЕЕРС) прописивање методологије и критеријума за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, док је одредбом члана 115. став 1. истог Закона прописано да РЕЕРС утврђује структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електране. РЕЕРС је прописао наведену методологију и критеријуме у Правилнику о тарифној методологији и тарифном поступку (у даљем тексту: Правилник), чијим чланом 6. су прописана основна начела, која се односе на спровођење тарифне методологије и поступак одобравања тарифа уз поштовање основног начела по коме цијене које се признају предузећима морају бити правичне, оправдане, недискриминирајуће, утемељене на објективним критеријима и засноване на оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. У циљу одређивања цијене електричне енергије на прагу електране подносиоцу захтјева, за обављање електроенергетске дјелатности производње електричне енергије, у првом тарифном поступку, на основу остварених резултата базне године и плана производње електричне енергије који је укључен у електроенергетски биланс, који је донијела Влада Републике Српске Одлуком о усвајању електроенергетског биланса Републике Српске за 2006 годину („Службени гласник Републике Српске" број 1/06), је утврђиван потребан приход од електроенергетске дјелатности производње електричне енергије за 2006. годину. Како потребни приход регулисаног предузећа представља збир трошкова рада и одржавања (пословни расходи), обрачунате амортизације, одобреног поврата на уложена средства и пореза, а све наведено умањено за остале приходе (као што је продаја средстава, реализација донираних средстава, приход од активираних учинака и сл.), те за приходе од помоћних услуга то је, примјеном методологије према одредабама чланова 47-53 Правилника, одређивана цијена електричне енергије на прагу електране. Према члану 48. Правилника ова цијена може се утврдити као двокомпонентна која се састоји од специфичне цијене снаге обрачунате на основу укупних фиксних трошкова, укључујући одобрени поврат и расположиве снаге и цијене енергије обрачунате као однос укупних варијабилних трошкова и производње електричне енергије одређене у енергетском билансу.

На основу члана 79. став 1, а у вези са чланом 96. став 1. и чланом 117. Правилника, РЕЕРС је на 16. редовној сједници која је одржана 21.06.2005. године донио Одлуку о покретању првог тарифног поступка ("Службени гласник Републике Српске" број 65/05). Овом одлуком, одређени су рокови у

оквиру` којих су електроенергетска предузећа у Републици Српској била дужна да поднесу захтјеве за одобрење цијена електричне енергије на прагу електрана, у прописаној форми као и да доставе комплетне техничке и финансијске податке на обрасцима које је прописао РЕЕРС.

Предузеће "Хидроелектране на Врбасу" акционарско друштво Мркоњић Град (у даљем тексту: ХЕ на Врбасу) поднијело је дана 29.08.2005. године захтјев за одобрење цијена на прагу електране број 03-1578/05, са пратећом документацијом који је запримљен у РЕЕРС-у под бројем 01-961/05. У захтјеву је приказана продајна цијена базе 2004. године у износу од 0.0385 КМ/кWh, потребна цијена на бази трошкова базе године у износу 0.0540 те је предложена просјечна цијена за 2006. годину у износу од 0.0441 КМ/кWh.

Након разматрања поднесеног захтјева са пратећом документацијом, утврђено је да захтјев није комплетан, па је на основу члана 32. став 1. и члана 89. став 1. Правилника, од подносиоца више пута тражена допуна захтјева. Подносиоцу је омогућено да допуни захтјев доставом образложења и документације путем поште, давањем изјава овлашћених представника подносиоца, те прилагањем документације непосредно у просторијама РЕЕРС-а и на расправама које су одржане у овом поступку.

У циљу утврђивања одлучних чињеница, као и прикупљања доказа којима се утврђују те чињенице, РЕЕРС је на 19. редовној сједници која је одржана 21.09.2005. године донио Одлуку о одржавању формалних расправа у поступцима за одобрење цијена на прагу електране ("Службени гласник Републике Српске" број 87/05). У складу са чланом 44. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби РЕЕРС је издао обавјештење за јавност о мјесту, времену и предмету формалних расправа, именовању водитеља поступка, начину и роковима доставе коментара јавности, условима, року и критеријумима за стицање статуса умјешача, те року за израду извјештаја водитеља поступка. Јавност је обавјештена и о поднесеном захтјеву за одобрење цијене на прагу електране подносиоца и његовим основним елементима, а остављена је могућност да заинтересована лица могу поднијети своје писане коментаре на поднесени захтјев.

Ради ефикаснијег провођења формалне расправе, у складу са одредбом члана 50. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби, водитељ поступка је одржао припремну расправу са подносиоцем захтјева дана 18.10.2005. године на којој су идентификовани недостајући, неусаглашени или неутемељени подаци у захтјеву за одобрење цијене на прагу електране, као и питања о којима ће се расправљати и изводити докази на формалној расправи. Ова питања су се првенствено односила на расположиву снагу електрана подносиоца и план производње електричне енергије, средства која се укључују у регулативну основу и њихова фер вриједност, идентификацију трошкова периода и улагања у средства ради правилног сучељавања прихода и расхода обрачунског периода, трошкови рада и одржавања, трошкови општих и заједничких послова, продајна цијена електричне енергије за нетарифне купце, трошкови и приходи од помоћних услуга и могућност подносиоца да пружа помоћне услуге систему.

Електропривреда Републике Српске а.д. Требиње (у даљем тексту:ЕРС) је дана 18.10. 2005. године доставила РЕЕРС-у захтјев за стицање статуса умјешача у поступку одобрења цијена на прагу електране. Како је захтјев за стицање статуса умјешача, достављен након истека рока, РЕЕРС је на основу члана 46. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби оцијенио да су разлози пропуштања рока били оправдани, те је на 20. редовној сједници која је одржана 25.10.2005. године донио рјешење којим је одобрио статус умјешача подносиоцу захтјева.

Дана 26.10.2005. године одржана је формална расправа у првом тарифном поступку по захтјеву ХЕ на Врбасу која је била отворена за јавност, а одвијала се према одредбама Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби. Подносиоца захтјева на овој расправи су заступали законски заступник и овлаштени пуномоћници који су приложили уредне пономоћи у спис. На формалној расправи разматрана су одређена спорна питања, која су дефинисана на припремној расправи, а водитељ поступка је од ХЕ на Врбасу затражио да документује оправданост одређених позиција које су се првенствено односиле на приједлог подносиоца везано за: **план производње** електричне енергије за 2006 годину, вриједност **регулативне основе** и **трошкове рада и одржавања**.

На овој формалној расправи подносилац захтјева није дао коначан приједлог вриједности регулативне основе везано за фер вриједност и импаритет средстава, продајну цијену електричне енергије нетарифним купцима те за трошкове послова који се за потребе подносиоца захтјева обављају у ЕРС -у. За питања која нису расправљена на формалној расправи водитељ поступка је подносиоцу захтјева оставио рок од 15 дана за доставу докумената и детаљних писмених образложења.

Како је РЕЕРС водио поступке одређивања цијена на прагу електрана истовремено по поднесеним захтјевима 7 предузећа, која обављају дјелатност производње електричне енергије за 9 електрана, одлучено је да се одржи још једна формална расправа ради рјешавања заједничких питања за све подносиоце, у циљу потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања, те економичности поступка. На заједничкој формалној расправи која је одржана 14.11.2005. и 15.11.2005. године у присутности представника свих подносилаца захтјева за одобрење цијене на прагу електрана у Републици Српској и заступника умјешача ЕРС-а дата су коначна изјашњења о питањима која нису била ријешена у појединачним расправама, о којима су прије расправе обавјештени учесници у поступку, а то су: продајна цијена за остале купце, помоћне услуге, процијењена и фер вриједност сталних средстава, трошкови дирекције "ЕРС" а.д. Требиње, трошкови осталих заједничких послова, накнадно достављени подаци по закључцима са одржаних формалних расправа. Заступници подносиоца захтјева су изјавили да се трошкови "ЕРС" а.д. Требиње распореде према оствареном приходу, те да су у структуру трошкова укључили финансирање Заједничког електроенергетског координационог центра (ЗЕКЦ), Електроенергетског координационог центра (ЕКЦ), РЕЕРС-а и трошкове ревизије.

Након што је подносилац више пута допунио свој захтјев, РЕЕРС је дана 18.11.2005. године објавио обавјештење за јавност о измјенама и допунама захтјева подносиоца са предложеном цијеном на прагу електране за 2006. годину у износу од 0,04753 KM/kWh.

Структура предложене цијене је сљедећа: цијена производног капацитета (цијена снаге) у износу од 105,6952 KM / kW и цијена произведене енергије у износу од 0,0070 KM / kWh.

У измијењеном и допуњеном захтјеву за одобрење цијене на прагу електрана, ХЕ на Врбасу је извршила умањење регулативне основе за вриједност дијела средстава која је водитељ поступка номиновао на припремној расправи као потенцијално нелиценцирана. По проведеном поступку формалне расправе, а на основу изјава овлаштених заступника и достављене документације, ХЕ на Врбасу предлаже да нето вриједност регулативне основе износи 214.186.646 KM. Умањења су се односила на: рибогојилиште, вишегодишњи засади-воћњак, нематеријална улагања Бања Лука ниска, пројекат ХЕ Крупа, пут Бочац - Црна Река, апартмани и викендице са гаражама, средства Електропреноса, средства у припреми која ће бити активирани у години промјене цијена, а која нису била на стању 31.12.2004. године.

Након детаљне анализе поднесеног захтјева са пратећом документацијом и проведеног поступка формалне расправе, укључујући и припремну расправу и заједничку формалну расправу са свим учесницима у поступцима одређивања цијена на прагу електрана и ЕРС-ом, водитељ поступка је, у смислу члана 70. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби, сачинио коначан Извјештај у предмету под бројем 01-961/06 од дана 09. 02. 2006 године, који је у смислу става 3. истог члана достављен странкама у поступку дана 10.02.2006 године и објављен на веб страници РЕЕРС-а са цјелокупном документацијом из списка. Извјештај је садржавао и препоруку водитеља поступка РЕЕРС-у за доношење коначне одлуке.

ХЕ на Врбасу су користећи могућност коментарисања, поднијеле дана 20.02.2006 године под бројем 03-206/06 „Коментар на Извјештај водитеља поступка и достава документације везане за Коментар на Извјештај водитеља поступка“. Коментари су благовремени, а односили су се на вриједност регулативне основе и обрачунати трошак амортизације наводећи да до датума израде извјештаја водитељ поступка није имао на располагању Извјештај о процјени вриједности основних средстава и капитала који је радио независни процјенитељ КПМГ. Независни процјенитељ је дао коначан извјештај али је његова процедура усвајања још у току и очекује се да ће она бити окончана до краја фебруара у свим акционарским друштвима. Ово значи да је водитељ поступка приликом утврђивања фер вриједности регулативне основе користио податке из финансијских извјештаја за базну годину који су ревидовани од стране независног ревизора Делоит д.о.о. Упоредном анализом импаритета на основна средства између независног ревизора и независног процјенитеља, према наводима ХЕ на Врбасу, утврђене су значајне разлике.

Подносилац захтјева сматра да, ако се сагледа утицај повећања сталних средстава кроз процјену и стопа импаритета на стална средства које је дао

независни процјенитељ приликом утврђивања фер тржишне вриједности на фер вриједност регулативне основе, долази се до сазнања да потребан приход поред покрића оправданих трошкова не даје могућност за адекватан поврат на капитал.

На основу наведеног ХЕ на Врбасу препоручује РЕЕРС-у да на основу података из процјене утврди нето регулативну основу и изврши прерачун података на које она утиче како би се утврдила реалнија цијена на прагу електране. Уз наведене коментаре достављена је табела број 3. Фер вриједност регулативне основе која је у другом дијелу попуњена са подацима из Извјештаја о процјени основних средстава и капитала на основу којих података се може сагледати утицај процјене на регулативну основу.

"Електропривреда" Републике Српске, као умјешач у овом поступку, је дана 03.03.2006. године доставила коментаре на извјештаје за сва производна предузећа. Коментари за хидроелектране су се односили на: неуважавање процјене приликом обрачуна вриједности основних средстава и трошка амортизације; непризнавање трошкова узрокованих примјеном нових међународних рачуноводствених стандарда; смањење цијене на прагу електране може довести до пословања са губитком појединих производних предузећа; субвенционирање цијене тарифних купаца извозном цијеном противно свим директивама; и на стопу поврата мању од 6% која предузећа чини неатрактивним за стране инвеститоре. Иако коментари умјешача нису поднесени у року, који је одредио водитељ поступка у складу са члана 70. ставом 3. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби, нити су поткријепљени додатном документацијом ни доказима, РЕЕРС је, поштујући начело истине, одлучио да узме у разматрање ове коментаре, а у циљу утврђивања потпуног и правилног чињеничног стања.

Наконведеног цјелокупног поступка, РЕЕРС је на основу чињеница и доказа садржаних у коначном извјештају водитеља поступка, које је савјесно и брижљиво оцијенио појединачно и у њиховој свеукупности и разматрања коментара учесника у поступку на овај извјештај, утврдио чињенично стање на коме темељи коначну одлуку.

У погледу плана производње, а на основу изјава заступника ХЕ на Врбасу, достављених образложења и планова пословања за 2006. годину и за период 2005-2007. година и Електроенергетског биланса Републике Српске за 2006. годину, оцијењено је да је план производње за 2006. годину, као основа за одобрење цијене електричне енергије на прагу електрана ХЕ на Врбасу заснован на објективним чињеницама и методама утврђивања биланса. РЕЕРС је прихватио верификацију хидролошког низа, уз обавезу подносиоца да актуелизује хидролошки низ у складу са прописима, те је за потребе одобравања цијене на прагу електране прихваћена предложена *укупна производња* подносиоца захтјева у 2006. години од 274.000.000 kWh.

Према одредби члана 24. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Српске, број: 75/04) прописано је да "Надзорни одбор има обавезу и одговорност да организује израду вјеродостојних рачуноводствених евиденција и финансијских извјештаја, сачињених у складу са важећим законима о рачуноводству и ревизији, из којих је видљив финансијски положај предузећа, а који се дају на увид свим лицима која

имају легитиман интерес у пословању предузећа." Према одредби члана 13. став 1. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске, број: 67/05), "сва правна лица која имају јавну одговорност дужна су да обезбиједи ревизију својих финансијских извјештаја, у складу са стандардима из члана 3. овог закона.

Чланом 18. Правилника прописано је да РЕЕРС признаје нето вриједност сталних средстава у износу набавне вриједности, тржишне или фер вриједности, умањене за акумулисану амортизацију, и само за средства која се ефективно користе за обављање лиценциране дјелатности. Средства подносиоца, која се воде по ревалоризованој вриједности, фер вриједност средстава је утврђена процјеном. У Извјештају независног ревизора "Делоит" д.о.о. о финансијским извјештајима подносиоца за 2004. годину, наводи се да је извршена процјена надокнадивог износа основних средстава са стањем на дан 31.12.2004. године и по том основу евидентирани импаритетни губици од 63.255.000 КМ. У свом захтјеву подносилац је навео књиговодствену вриједност регулативне основе без умањења по основу импаритета, а нова фер вриједност ће се укњижити по завршетку процјене вриједности средстава са стањем на дан 01.01.2005. године. Иако је подносиоцу омогућено да достави извјештај о извршеној процјени основних средстава и указано на посљедице пропуштања, измјене и допуне захтјева и финансијских података у прописаним обрасцима у том погледу нису достављене.

Након анализе коментара учесника у поступку која се односи на начин обрачуна фер вриједности регулативне основе, уважавајући чињеницу да је по захтјеву ХЕ на Врбасу урађена нова процјена средстава од стране независног процјениоца КПМГ која још увијек није усвојена на скупштини акционара, РЕЕРС је стао на становиште да се исти морају оспорити из два разлога: 1. фер вриједност основних средстава на дан 31.12.2004 утврђена је на основу Извјештаја независног ревизора "Делоит" д.о.о., а приликом утврђивања регулативне основе, трошкова амортизације и поврата на капитал коришћене су вриједности наведене у том извјештају који су потписала овлашћена лица ХЕ на Врбасу, 2. Фер вриједност утврђена процјеном независног процјениоца КПМГ није ни достављена у тарифном поступку, нити су у регистрима основних средстава унесене потребне измјене у складу са рачуноводственим стандардима.

ХЕ на Врбасу је била дужна да своје финансијске евиденције усклади са подацима наведеним у извјештају независне ревизије као и да изврши анализу обезвређења средстава, а што није учињено. Независни процјениоца КПМГ је ангажован од стране ХЕ на Врбасу, а у тарифном поступку је више пута захтијевано, мада није достављен уговор са процјениоцем, опис пројектног задатка, ни извјештај о процјени. Подаци достављени процјениоцу морају бити у сагласности са подацима који су достављени РЕЕРС-у и то у погледу свих елемената који утичу на фер вриједност: обим производње, трошкови, активно тржиште продајне цијене, начин пласмана и могућност пласмана на тржишту. ИСА 540 став 24. прописује да "ревизор треба да изврши коначну оцјену солидности процјене на основу својих сазнања о пословању и закључка о томе да ли је

процјена конзистентна са другим ревизијским доказима прибављеним у току ревизије".

Поред умањења *регулативне основе* коју је извршио подносилац захтјева РЕЕРС је искључио из регулативне основе средства која нису у функцији обављања дјелатности производње електричне енергије и то: вриједности нематеријалних улагања у електране Бања Лука Ниска и Крупа на Уни, као и друга улагања која се не односе на објекте ХЕ на Врбасу пошто они нису у функцији производње електричне енергије у ХЕ на Врбасу, у складу са чланом 19. Правилника Када управа прихвати процјену коју је извршио процјенитељ, то постаје процјена управе и за њену поузданост, као и за промјену одговора управа. Анализу импаритета ХЕ на Врбасу може сама извршити или наручити анализу независног процјенитеља, а док то не уради, и док те вриједности не верификује независна ревизија, мјеродавне су вриједности наведене у ревидованом финансијском извјештају за базу 2004. годину. Међутим, подносилац је дужан да примјењује прописе укључујући и међународне рачуноводствене стандарде (МРС) који су у примјени у РС, а по МРС 16, МРС 36 и МРС 38, предузеће је дужано да врши анализу књиговодствене вриједности основних средстава и нематеријалних улагања у односу на надокнадиву вриједност, и да средства води по надокнадивој вриједности уколико је она нижа од књиговодствене. Према томе, ако је надокнадива вриједност сталних средстава по Извјештају независног ревизора на дан 31.12.2004. године мања од књиговодствене вриједности, онда се књиговодствена вриједност наведена у захтјеву подносиоца не може признати као фер вриједност средстава, те коментари у том погледу нису основани.

Имајући у виду напријед наведено, а како до окончања тарифног поступка, ХЕ на Врбасу није ускладила своје финансијске извјештаје са подацима наведеним у ревидованом финансијском извјештају, нити је извршила своју процјену која би дала неке друге резултате, с тим што вриједности утврђене процјеном управе такође подлијежу ревизији то се из наведених разлога, у овом тарифном поступку, не може утврђивати вриједност регулативне основе нити вршити прерачун података на које она утиче у циљу утврђивања другачије цијене на прагу електране.

РЕЕРС признаје фер вриједност средстава умањену за импаритет који износи 30% за грађевинске објекте и 26% за опрему. Подешавања по основу импаритета извршена су за сва средства у групи грађевинских објеката и опреме у употреби у износу наведеном у Извјештају независног ревизора, примјењујући исту стопу импаритета за сва средства дате групе. Притом је иста стопа примијењена и за средства која су искључена из регулативне основе приликом утврђивања њихове фер вриједности.

Укупна одобрена вриједност регулативне основе за 2006. годину износи 149.372.091 КМ.

ИАС 36 такође прописује начин обрачуна трошкова амортизације за обезвредено средство: "основица за амортизацију је набавна вриједност средства или неки други износ који предствалга замјену за набавну

вриједност исказана у финансијским извјештајима, умањена за резидуалну вриједност"

Подносилац захтјева је корисник почетне дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије која је издата рјешењем РЕЕРС-а број 01-1062-10/05. од 27.12.2005.године, па ће у току тарифног периода у складу са условима дозволе, вриједност сталних средстава утврђена на овај начин, бити предмет провјере, и то како у погледу средстава која су укључена у регулативну основу, тако и у погледу њихове процијењене фер вриједности. При том ће се имати у виду право предузећа да оствари поврат уложених средстава путем амортизације и поврат на уложена средства путем добити, а онемогућит ће се да предузеће по истом основу остварује вишеструки поврат средстава, процјењујући и укључујући у регулативну основу већ једном амортизовани дио вриједности средстава.

Како је одредбом члана 29. Правилника прописано да су предузећа дужна извршити рачуноводствено раздвајање дјелатности и поднијети извјештај по сегментима, за регулисану дјелатност, за остале дјелатности и заједничке послове то је у првом тарифном поступку предузеће које није извршило рачуноводствено раздвајање дјелатности било дужно да направи процјену припадајућих трошкова по дјелатностима сходно одредби члана 112. Правилника. ХЕ на Врбасу је извршила процјену трошкова нерегулисаних дјелатности која се односи на Рибогојилиште, док процјена трошкова општих и заједничких послова није извршена. У складу са чланом 96. став.2 Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку РЕЕРС има право да изврши процјену свих недостајућих података ради утврђивања трошкова нерегулисаних дјелатности. ХЕ на Врбасу је дужна од 01.01.2006. године да изврши рачуноводствено раздвајање и води рачуноводствену евиденцију у складу са чланом 108.Правилника.

Везано за трошкове рада и одржавања у свом захтјеву за одобрење цијена на прагу електране подносилац захтјева је тражио да му се признају као оправдани укупни трошкови производње електричне енергије у износу 11.820.000 КМ, а наконведеног поступка одобрени су укупни трошкови рада и одржавања у износу од 10.120.000 КМ

Према изјавама учесника на заједничкој формалној расправи сходно одредби члана 14. Правилника РЕЕРС је одобрио трошкове основног и помоћног материјала у износу 17.000 КМ, али као фиксни трошак у оквиру "осталих фиксних трошкова"

Трошкове горива и енергије РЕЕРС је одобрио у износу 50.000 КМ на име фиксних трошкова рада и одржавања електране. Према захтјеву подносиоца трошкови зарада -варијабилни дио је одобрен у износу од 125.000 КМ

РЕЕРС је трошкове пореза и доприноса одобрио у износу од 21.671 КМ што је умањено у односу на приједлог подносиоца за трошак пореза на промет од 23.581 КМ који неће егзистирати у години примјене цијена и обавезе за доприносе рибогојилишта у износу од 1.469 КМ.

Трошак накнаде за коришћење добара одобрава се у захтјеваном износу од 1.466.000 КМ у складу са чланом 2. Закона о накнадама за коришћење

природних ресурса у сврху производње електричне енергије ("Службени гласник Републике Српске " број 85/03)

Остали трошкови (трошкови непроизводних услуга- **варијабилни дио**, трошкови производних услуга на изради учинака, трошкови транспорта-варијабилни дио) које подносилац категорише као варијабилне одобрени су као фиксни трошак у оквиру групе "осталих фиксних трошкова.

РЕЕРС одобрава трошкове амортизације у износу од 5.465.000 КМ обрачунате на основицу са ефектима примјене евидентираних импаритентних губитака уз напомену да су стопа амортизације и износ импаритета обрачунати на исти начина као код обрачуна регулативне основе. Трошкове текућег одржавања РЕЕРС одобрава у износу од 384.000 КМ што представља 0.25% нето вриједности основних средстава из разлога што су исти неупоредиво мањи него у другим хидроелектранама у РС.

Трошкове зарада - фиксни дио РЕЕРС је одобрио у износу од 1.817.000 КМ према захтјеву подносиоца, а фиксне трошкове накнада за коришћење добара , трошкове осигурања имовине и пореза на имовину, порези и доприноси, остали фиксни трошкови РЕЕРС је одобрио у износу 646.000 КМ.

Према записнику са заједничке формалне расправе одржане 14.11.2005. године, сви подносиоци захтјева у базној години су укалкулисали трошкове регулаторне накнаде, према књижним задужењима која им је доставила ЕРС, као и трошкове ЗЕКЦ-а, ЕКЦ-а и трошкове ревизије финансијских извјештаја.

Пошто подносилац захтјева, као ни други произвођачи, у 2006. години неће учествовати у финансирању Независног оператора система (ранији ЗЕКЦ) нити Електро-координационог центра, то значи да се трошкови непроизводних услуга смањују у 2006. години у односу на базну годину за трошкове финансирања ЗЕКЦ-а и ЕКЦ-а. Остали трошкови уз исти обим услуга остају непромијењени.

Према томе, трошкови регулаторне накнаде, ако нису у базној години објелодањени као посебна врста трошка, били су укалкулисани у сразмјерном износу, и за толико се умањују остали фиксни трошкови. Трошкови регулаторне накнаде за годину примјене цијена износе 38.000 КМ.

Трошкови општих и заједничких послова

У тарифном поступку одржана је посебна формална расправа ради рјешавања заједничких питања за све подносиоце захтјева за одобрење цијене на прагу електране, на којој је, поред осталог, расправљано о обиму послова и трошковима послова које за регулисана предузећа обавља ЕРС. На основу достављених докумената и изјава заступника странака, утврђено је да је Електропривреда Републике Српске у фази реструктурирања, да и даље обавља послове управљања електроенергетским системом Републике Српске, продаје билансних вишкова електричне енергије, послове инвестиција и развоја, економске и финансијске послове у вези са заједничким приходом и управљањем новчаним током, правне послове, а да у овом тренутку не може прецизно дефинисати коначан обим и врсту

послова које ће обављати за предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске.

РЕЕРС је размотрио и уважио наведене разлоге, као и чињеницу да је захтијевани приход ЕРС мањи од остварења у базној години, те одобрава износ од 5.672.000 КМ на име трошкова општих и заједничких послова који се у ЕРС обављају за предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске. РЕЕРС је имао у виду чињеницу да је ЕРС поднијела захтјев и добила дозволу за обављање дјелатности трговине електричном енергијом, али никакво подешавање у висини и структури трошкова није извршено по том основу.

Поред тога, ЕРС је поднијела захтјев за признавање трошкова услуга секундарне регулације, губитака због преузимања електричне енергије на дистрибутивном нивоу од сусједних система, као и трошкове коефицијената и хаваријске енергије у укупном износу од 2.095.200 КМ.

РЕЕРС је одобрио на име трошкова секундарне регулације износ од 1.322.454 КМ, а на основу прорачуна трошкова секундарне регулације, преузетих од ДЕРК-а. Приход од тарифа из овог основа ће бити распоређен на субјект који ефективно врши секундарну регулацију.

По основу губитака због преузимања електричне енергије на дистрибутивном нивоу од сусједних система РЕЕРС је у укупне трошкове корисника дозволе за дистрибуцију и снабдијевање укључио износ од 415.800 КМ.

Трошкови коефицијената и хаваријске енергије нису одобрени као посебан трошак електроенергетског система, јер се они везују за набавку електричне енергије, односно РЕЕРС их је признао у нето ефекту кроз умањење одобрене просјечне цијене од осталих купаца у односу на тржишне цијене.

На основу наведеног, РЕЕРС одобрава трошкове рада ЕРС у захтијеваном износу од 5.672.000 КМ, који се алоцирају на сва предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске сразмјерно њиховом одобреном потребном приходу од регулисане дјелатности производње, дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом. Трошкове секундарне регулације ЕРС ће надокнадити из мрежне тарифе, односно од корисника дозвола за дистрибуцију и снабдијевање електричном енергијом, све док буде пружао ту услугу. Признати трошкови подносиоца по овом основу износе 157.000 КМ.

РЕЕРС је одобрио укупне трошкове рада и одржавања и то: укупне варијабилне трошкове у износу 1.613000 КМ, укупне фиксне трошкове у износу од 8.350,000 КМ, који заједно са трошковима финансирања ЕРС-а износе 8.507.000 КМ, те укупне трошкове у износу од 10.120.000 КМ.

Поверат на капитал: Пошто је одобрена вриједност средстава укључених у регулативну основу мања од вриједности наведене у захтјеву подносиоца, РЕЕРС је извршио обрачун одобреног износа поврата на одобрену фер вриједност регулативне основе, а на основу члана 24. Правилника. У базној години подносилац захтјева је остварио укупну добит у износу 500.481 КМ, с тим да је из пословне активности остварен губитак у износу 18.971 КМ. Цијенећи ову чињеницу, као и чињеницу да је фер вриједност средстава утврђена на основу надокнадиве вриједности анализом обезвређења средстава, у првом тарифном поступку је одобрена фер вриједност

лиценцираних основних средстава и трајних обртних средстава у износу 149.372.000 КМ.

Структура капитала према подацима које је доставио подносилац: власнички капитал - основни капитал и резерве у износу 179.948.000 КМ (99%) и кредитни извори 1.895.000 КМ (1%).

Стопа поврата на позајмљени капитал од 1,36% (каматна стопа на кредите за стална средства) за годину примјене цијена је утврђена у складу са чланом 23. Правилника и нема регулативних подешавања.

Полазећи од циљева Закона међу којима је: "стварање услова за развој електроенергетског система (производње и дистрибуције)", обавеза реструктурирања електроенергетског сектора и трошкова које власник може имати у вези с тим, чињеница да се ради о почетку увођења регулације електроенергетског сектора и потребном времену да предузеће прилагоди своје пословање регулисаним условима, РЕЕРС омогућава стварање економских услова за развој као и остварење добити у оној мјери у којој трошкове сведе на ниво оправданих трошкова за обављање регулисане дјелатности.

Због тога је одобрена стопа поврата на власнички капитал од 2% у првом тарифном периоду за предузећа која обављају дјелатност производње електричне енергије. Стопа поврата на власнички капитал одређена је у складу са циљевима тарифне методологије из члана 5. и критеријумима из члана 23. Правилника.

Пошто је обрачун импаритета примијењен по члану 99. Правилника, проценом, а на основу Извјештаја независног ревизора, примијењен је поступак процјене на ревалоризационе резерве, тако што су смањене за износ импаритета 63.225.000 КМ односно на износ од 77.568.363 КМ. Реализовани ревалоризациони вишак, директно пренесен у задржану добит је процјењен на 2.678.828 КМ. Одобрена добит из пословне активности износи након регулаторног подешавања 271.000 КМ, а камата на позајмљени капитал за стална средства 26.000 КМ, што укупно износи 297.000 КМ.

Порез по стопи од 10% се укључује у одобрени потребни приход у складу са чланом 24. Закона о порезу на добит ("Службени гласник Републике Српске" број 51/01). На основу плана улагања у основна средства (Табеле 6-Г и 7-Г Захтјева и пратећа документација: План инвестиција) утврђено је да подносилац захтјева планира у 2006. години да уложи у основна средства 3.585.000 КМ, те се у складу са чланом 25. Правилника пореска основица утврђује као одобрена добит умањена за улагања у основна средства. Према томе, пореска основица пореза на добит утврђена у складу са пореским прописима је једнака нули, и одобрени износ пореза на добит је једнак нули.

Остали приходи од помоћних услуга: Чланом 17. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку прописано је да је предузеће дужно обрачунати укупне и јединичне додатне трошкове помоћних услуга,

укључујући производњу реактивне енергије по налогу НОС-а са фактором снаге нижим од номиналног.

Тарифном методологијом ДЕРК-а је предвиђено да се произвођачима надокнади производња прекомјерно преузете реактивне енергије. Пошто до сада није било поуздане евиденције и обрачуна произведене реактивне енергије и додатних трошкова које она изискује у периодима различитог оптерећења система, што је основа за правично утврђивање осталих прихода од помоћних услуга као одбитне ставке за утврђивање потребног прихода, РЕЕРС није извршио процјену укупних ефеката производње реактивне енергије.

РЕЕРС прихвата препоруку водитеља поступка да се у овом тарифном поступку, услед недостатка података, приход од производње реактивне електричне енергије не узима у рачун као одбитна ставка. С обзиром да важећи тарифни систем садржи тарифу за прекомјерно преузету реактивну електричну енергију крајњих купаца, РЕЕРС ће донијети посебну одлуку о начину расподјеле прихода по основу прекомјерно преузете реактивне енергије крајњих купаца између производње и дистрибуције.

Анализом захтијеваних трошкова и расхода, те процјеном њихове оправданости и цијелисходности ради обављања дјелатности производње електричне енергије, РЕЕРС је одобрио ХЕ на Врбасу потребни приход за годину примјене цијена у износу од **10.417.312 KM**, за остварење плана производње у 2006. години од **274.000.000 kWh**.

У складу са одредбом члана 48. Правилника, а по основу плана производње електричне енергије и расположиве снаге хидроагрегата у 2006. години, одобрава се подносиоцу захтјева просјечна цијена на прагу електране ХЕ на Врбасу у износу од **0,0380 KM/kWh**, која се састоји од јединичне цијене капацитета у износу од **83,85KM/kW** и јединичне цијене производње електричне енергије у износу од **0,0059 KM/kWh**.

Цијена на прагу електране за тарифне купце: На основу електроенергетског биланса Републике Српске за 2006. годину, који је усаглашен са Независним оператором система и достављен РЕЕРС-у током формалне расправе, утврђено је да произвођачи електричне енергије у Републици Српској планирају производњу од 5.353.370.000 kWh.

Одредбом члана 51. Правилника, а у складу са усвојеним електроенергетским билансом Републике Српске за 2006. годину, РЕЕРС одобрава цијену електричне енергије за тарифне купце.

Да би се одредила тржишна цијена електричне енергије у складу са чланом 50. Правилника, извршена је анализа цијена електричне енергије на тржишту које је доступно купцима и продавцима из Републике Српске. Сходно члану 50. Правилника, произвођачи електричне енергије у Републици Српској могу продавати електричну енергију по тржишним цијенама, ако оне нису ниже од варијабилног трошка најскупље диспечиране електране у сваком сату у години, а пројектоване тржишне цијене у 2006. години у свим наведеним трансакцијама на доступним тржиштима су изнад маргиналног трошка система, те се сви билансни

вишкови могу продати на тржишту ради остварења већег прихода од одобеног у овом поступку уз позитиван ефекат на тарифне купце.

У Извјештају са формалне расправе, водитељ поступка је предложио цијену од 60 KM/MWh, а на основу података које је доставила Е РС и са којим су се сагласили овлаштени заступници свих произвођача електричне енергије у Републици Српској.

Приликом одређивања продајне цијене електричне енергије од осталих купаца (купци ван Републике Српске и извоз) ради прорачуна осталог прихода за који се умањује потребни приход од тарифних купаца, РЕЕРС је имао у виду сљедеће: повољна конјуктура и релативно високе цијене у трансакцијама на регионалном и европском тржишту, утицај преносне тарифе на декларисани извоз електричне енергије, као и утицај стабилних или нижих цијена електричне енергије на домаћу потрошњу, те је одлучио да у калкулацији прихода од осталих купаца утврди просјечну цијену од 0,058 KM/kWh, односно 0,002 KM/kWh мање него што је предложено на консолидованој формалној расправи и у Извештају водитеља поступка.

РЕЕРС очекује да ће подносилац захтјева, као и остали произвођачи електричне енергије у 2006. години у трансакцијама са нетарифним купцима бити у могућности да остваре продајну цијену вишу од наведене и већи приход од одобреног, уколико сви учесници буду одговорни у извршавању својих уговорних обавеза ради остварења оптималних резултата у производњи и продаји електричне енергије.

Позитивни и негативни ефекти одступања тржишне цијене по којој су могли продати енергију и овако утврђене пројектоване тржишне цијене за сваког произвођача електричне енергије у Републици Српској биће узети у обзир у наредном тарифном поступку у складу са чланом 6. алинеја ф. Правилника

На основу електроенергетског биланса и обавезе производње електричне енергије за тарифне купце у систему обавезе јавне услуге, укључујући преносне и дистрибутивне губитке, од 3661,42 GWh, уговорене продаје по раније закљученим уговорима од 419,51 GWh, енергије која се може продати на слободном тржишту од 1282,34 GWh и пројектоване цијене електричне енергије за остале купце, а у складу са чланом 51. Правилника, одобрава се подносиоцу захтјева просјечна цијена електричне енергије на прагу електране на неквалификоване купце у износу од **0,0286 KM/kWh**, која се састоји од јединичне цијене капацитета (фиксни трошак) у износу од **40,34 KM/kW** и јединичне цијене произведене енергије (варијабилни трошак производње) у износу од **0,0059 KM/kWh**.

РЕЕРС цијени напоре подносиоца захтјева, који су учињени у циљу достављања података у почетном поступку, иако није у потпуности задовољан квалитетом тих података и благовременошћу њиховог достављања, с обзиром да је био временски ограничен за разматрање захтјева и коначно одлучивање. У току поступка, а на захтјев водитеља поступка на што је исти овлашћен у име РЕЕРС-а чланом 32. став 1. Закона, подносилац захтјева је више пута допуњавао свој захтјев. Допуне су вршене и непосредно на расправама које су вођене у тарифном поступку, и то било у виду давања изјашњења овлашћених представника подносиоца о

појединим питањима или непосредним прилагањем документације. И поред тога, што је подносиоцу омогућено да достави комплетне податке, а што је и његова обавеза у смислу члана 113. став 1. Закона и члана 96. став 1. Правилника, за податке који нису достављени, РЕЕРС је извршио њихову процјену, а што је у складу са чланом 90. Правилника, с тим да у периоду примјене ових цијена очекује од подносиоца захтјева да пословне информације и рачуноводствене исказе води у складу са одредбама Правилника.

Трошкови и други елементи потребног прихода прописани тарифном методологијом и одобрени у овом поступку ће бити предмет провјере у складу са одредбама Правилника, као и предмет прилагавања након доношења Регулаторног контног оквира.

Оцјенама о оправданости и класификацији трошкова не прописује се начин објављивања трошкова у финансијским извјештајима предузећа, него само обавеза објављивања припадајућих средстава и трошкова обављања дјелатности производње електричне енергије и основаност захтјева да буду надокнађени од тарифних купаца електричне енергије, као и обавеза евиденције трошкова по сегментима, у складу са начелима управљачког рачуноводства, а што ће бити предмет провјере од стране РЕЕРС-а у складу са одредбама Закона и условима из издате дозволе за обављање дјелатности подносиоцу захтјева.

Своју надлежност за оцјену оправданости и цјелисходности трошкова насталих ради обављања дјелатности производње електричне енергије у циљу утврђивања потребног прихода, као подлоге за утврђивање цијене електричне енергије, РЕЕРС, који је основан одредбама Закона о електричној енергији као специјализована, самостална и независна институција у циљу регулисања монополског понашања и обезбјеђења транспарентног и недискриминирајућег положаја свих учесника на тржишту електричне енергије (члан 12. и 13.), црпи из члана 23. алинеја 1. и 2. Закона, којим му је дато у надлежност, између осталог, регулисање односа између производње, дистрибуције и купаца електричне енергије и прописивање методологије и критеријума за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом. Методологију и критеријуме за утврђивање цијена, РЕЕРС је прописао Правилником о тарифној методологији и тарифном поступку ("Службени гласник Републике Српске", број: 61/05), који је усвојен након проведених више јавних расправа, у складу са чланом 33. став 3. Закона.

Како је цијена електричне енергије на прагу електране садржана у цијени снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, приликом утврђивања потребног прихода на годишњем нивоу и на основу њега цијене, РЕЕРС је посебно водио рачуна о интересима купаца електричне енергије уважавајући истовремено и потребе подносиоца захтјева и сматра да је утврђена цијена правична, јасна и заснована на објективним критеријумима и да подносилац захтјева може подмирити оправдане трошкове рада и одржавања и остварити стопу поврата на ангажована средства, те да су начела тарифне методологије прописана чланом 6. Правилника у потпуности примјењена.

Приликом одлучивања РЕЕРС је имао у виду и чињеницу да се тарифни купци снабдијевају електричном енергијом у систему јавне услуге, како је то прописано чланом 51. Закона, да је условима издате дозволе подносиоцу захтјева та обавеза одређена, у оквиру које је исти дужан да својим купцима обезбједи електричну енергију, што је могуће економичније. Обавеза јавне услуге подразумијева и сигурност снабдијевања, редовност и квалитет услуге и цијену, укључујући и заштиту крајњих купаца, како је то прописано чланом 3. Директива о правилнима унутрашњег тржишта електричне енергије 2003/54/ЕС.

У прелазном периоду примјене Правилника, док се не испуне сви прописани услови, Регулатор је утврђивао чињенице на основу података, које му је доставио и образлагао подносилац захтјева, а за недостајуће податке слободном процјеном, уважавајући чињеницу да је електроенергетски сектор у Републици Српској у фази реструктурирања у коме је предузећима која обављају електроенергетске дјелатности омогућено одређено вријеме за прилагођавање условима регулације.

У прелазном периоду РЕЕРС ће у складу са чланом 32. став 1. и чланом 113. став 1. Закона о електричној енергији, правилима и прописима РЕЕРС-а, као и условима почетне дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије, од подносиоца захтјева захтијевати достављање одређених података и информација. Ову обавезу подносилац захтјева је дужан испунити и на тај начин ће се у будућим поступцима употпунити чињенични основ, на бази кога ће се моћи у потпуности реално цијенити оправданост појединих трошкова. РЕЕРС ће, такође, у оквиру редовних и ванредних активности надгледања примјене услова дозволе, вршити провјере остварења и алокације трошкова по основу обављања лиценциране дјелатности. Анализе резултата добијених провођењем ових активности могу бити основ за покретање тарифног поступка на иницијативу РЕЕРС-а. У складу са чланом 6. тачка ф. Правилника РЕЕРС ће у сваком тарифном поступку провјеравати одступање оствареног прихода регулисаног предузећа у односу на одобрени потребни приход у предходном тарифном периоду ради утврђивања оправданости разлога за поравнање у наредном тарифном периоду.

Подносилац захтјева се може континуирано припремати за наредни тарифни поступак и у сваком моменту може поднијети захтјев за његово покретање.

У цјелокупном тарифном поступку, водило се рачуна и о постепеном увођењу међународно прихваћене регулаторне праксе и постепеног увођење општеприхваћених међународних стандарда, како би се избјегле изненадне и драстичне промјене тарифа у прелазном периоду регулације тржишта електричне енергије у Републици Српској, како је то прописано чланом 5. став 1. тачка и) и чланом 116. став 1. Правилника.

На основу свега изложеног, слиједећи циљеве одређене Законом о електричној енергији, РЕЕРС је утврдио структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електране подносиоца захтјева, као што је то наведено у тачки 2. и 3. диспозитива овог рјешења, а на основу члана 115. став 1. Закона о електричној енергији и члана 47. Правилника.

Тачка 4. диспозитива овог рјешења темељи се на одредби члана 69, 70. став 2. и члана 102. став 1. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку.

Ово рјешење је коначно, како је наведено у тачки 5. диспозитива на основу члана 29. Закона о електричној енергији, на основу кога се темељи и поука о правном лијеку.

Тачка 6. диспозитива овог рјешења темељи се на одредби члана 34. Закона о електричној енергији и члана 20. Статута Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске, којим је прописано да се одлуке и рјешења Регулатора објављују у Службеном гласнику Републике Српске. С обзиром да је образложење рјешења преобимно, у циљу економичности поступка, у Службеном гласнику објављује се увод и диспозитив са назнаком предсједника колегијалног органа као доносиоца рјешења, а комплетно рјешење доставља се странкама у поступку, објављује на огласној табли и веб страници РЕЕРС-а, што је наведено у диспозитиву, сматрајући да је на овај начин остварен и принцип транспарентности поступка.

**Правна
поука:**

Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана достављања рјешења.

Број: 01-961-17 /06
22.марта 2006.године
Требиње

Предсједник

Миленко Чокорило дипл.инж.ел

